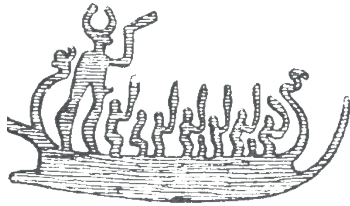

JOHANNES
V.
JENSEN
DEN
LANGE
REJSE
en særudstilling

I 2022 er det 100 år siden Johs V. Jensen satte det sidste punktum i sin fortælling Den lange Rejse. Forud lå mere end fjorten års arbejde og seks romaner, der tilsammen skildrede menneskets udvikling. Fra de allertidligste tider til Cristoffer Colombus opdagelse af Amerika.

Den lange Rejse var Johs. V. Jensens bud på en skabelsesberetning for det 20. århundredes moderne menneske. En dramatisk fortælling om éneren, familiens og kultursamfundets fremvækst; om det nordiske menneske, kampen for tilværelsen, ensomhed, vold, kærlighed og længsel.

Med Den lange Rejse udfoldede Johs. V. Jensen sin egen unikke kunstnerisk vision, der har inspireret kunstnere og forfattere helt op til vor egen tid. Skildringerne indbragte ham Nobels Litteraturpris i 1944. Den lange Rejse var med Nobelkomiteens ord: ”... *hans måske fornemste frembringelse*”.

Skibet, vignet af Valdemar Andersen

[Den lange Rejse]

BRÆEN (1908)

SKIBET (1912)

NORNE-GÆST (1919)

DET TABTE LAND (1919)

CHRISTOFER COLUMBUS (1921)

CIMBRERNES TOG (1922)

Bræen, vignet af Valdemar Andersen

Det 20. århundredes begyndelse var præget af store forandringer. Danmark blev industrialiseret. Bondefødte blev byboere, arbejdere og håndværkere. Teknikken og naturvidenskaberne buldrede frem og ændrede dagliglivet for de fleste. Et stort folkeligt gennembrud, politisk, socialt og kulturelt, fejede over landet.

Ude i den store verden blev taktstokken svunget af ekspansionsivrige europæiske forretningfolk og politikere. Med moderne tekniske og videnskabelige landvindinger havde de udbredt et europæisk herredømme i store dele af den øvrige verden. Hvordan kunne alt dette forklares? Var udviklingen rimelig? Var den mon naturlig?

De store forandringer fik mange til at stille spørgsmål ved gammelkendte og hævdvundne sandheder om, hvorfor verden så ud, som den gjorde. Friske generationer af historikere, sociologer, antropologer og biologer kom med nye forklaringer på skabelsens mysterium, kultursamfundenes oprindelse og menneskets plads i verden.

Johannes V. Jensen tilhørte dem, der var begejstret for sin tids landvindinger. Han omfavnede teknikkens og videnskabens frembringelser og den europæiske civilisations ekspansion. Som kunstner var han optaget af at skildre netop den nye tidsalder som den blev til. Hans metode var paradoksalt nok at se tilbage på historien.

Johs. V. Jensen og hustruen Else Jensen

Romanerne i Den lange Rejse udkom i årene fra 1908-1922. Uden det egentlig var hensigten fra begyndelsen, voksede de til en stor sammenhængende fortælling om menneskets og kulturens udvikling.

Johs. V. Jensen samlede sin tids mange spredte ideer i en stor kunstnerisk syntese. Inspirationen var Darwins udviklingslære, mytologisk stof samt virkelige og fiktive historiske begivenheder. Hensigten var at give læseren et kig ned i naturens og verdenshistoriens maskinrum. Romanerne skulle beskrive de kræfter, der styrede menneskets udvikling, kultursamfundenes skæbne og den moderne civilisations retning.

Romanfortællingerne i "Den lange Rejse" var spejl, som forfatteren holdt op foran sin egen samtid. En moderne skabelsesberetning som det 20. århundredes mennesker kunne se sig selv i.

Samtidig med at omfavne den moderne verdens frembringelser, havde Johannes V. Jensen en livslang fascination af forhistoriens mennesker. Den kom tydeligt til udtryk i Den lange Rejses romaner.

Han forestillede sig, hvordan menneskets vitalitet og livsduelighed viste sig sig særlig tydeligt under enkle og primitive forhold. Naturens vekslen og omgivelsernes udfordringer var al nytænkning og skaberkrafts ophav.

Under arbejdet med Den lange Rejse blev *triskelen* Johannes V. Jensens bomærke. Det urgamle solmærke og ildtegn kom til at symbolisere det skabende menneskes livskraft.

Triskele, vignet af Valdemar Andersen

Romanerne i Den lange Rejse blev hurtigt oversat til de europæiske hovedsprog. I 1984 udkom serien eksempelvis på engelsk med titlen *The Long Lourney*.

Først i 1938 blev romanerne redigeret og samlet i en dansk udgave med titlen Den lange Rejse.

Den lange Rejse var en af hovedårsagerne til, at Johannes V. Jensen fik Nobels litteraturpris i 1944. Her fremhævedes blandt andet forfatterskabets sælsomme kraft og frodighed og dets djærvt nyskabende stilkunst.

The Long journey, Fire and Ice. 1924

DRENG

Der brændte et Baal i Urskoven, det eneste i Miles Omkreds. Det var tændt paa et aabent Sted ind under en hældende Klippeskrænt, der vendte fra Vinden. Ovenover gik Blæsten tungt gennem Skoven, Natten var mørk og uden hverken Maane eller Stjærner. Det regnede. Men Ilden under Klippen stod roligt tilvejs i klare Luer fra en Dynge Kvas; Lyset dannede ligesom en Hule i den dybe Nat.

Rundt om Baalet laa en Gruppe Mennesker og sov, alle saa nær at Lyset kunde naa dem. De var nøgne. Der var kun Mænd. Hver laa og sov med en Kølle i Haanden eller lagt ned lige ved til at naa i Søvn. Deres flettede Kurve med forskelligt Forraad i, Frugter og Rødder, laa i Græsset rundt om Baalet, hvis runde Lysomraade i den vilde Skov holdt Gruppen sammen. Noget Skridt

[Bræen, 1908]

Med udstillingen ønsker museet at sætte fokus på ét af Johannes V. Jensens litterære hovedværker. Som en kunstnerisk og intellektuel bedrift uden sidestykke i dansk litteratur, er *Den Lange Rejse* i eftertiden blevet en del af det 20. århundredes danske kulturhistorie.

Udstillingen fortæller om de enkelte bogværker, som indgår i *Den lange Rejse* og deres udgivelseshistorie. Johs V. Jensens kulturhistoriske projekt er placeret i sin samtidige sammenhæng med linjer op til vores egen tid. Den litterære formidling suppleres med samtidige illustrationer til bogudgivelserne samt hjemlånte akvarelmalerier og gobeliner med motiver fra romanerne.

Fra Det tabte Land, Gunnung Api, gobelin af Fyffe Helms

JOHANNES
V.
JENSEN
DEN
LANGE
REJSE

en særudstilling

